

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 16.3.2005
KOM(2005) 100 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU A EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU**

Pravidlá pôvodu v preferenčných obchodných režimoch

Orientácie na budúcnosť

Obsah

ZHRNUTIE	3
Úvod	5
Ciele tohto oznámenia	5
Zelená kniha o budúcnosti pravidiel pôvodu v preferenčných obchodných režimoch	6
Výsledky konzultačného procesu	6
ZÁKLADNÉ ZÁSADY NOVÉHO PRÍSTUPU K PREFERENČNÉMU PÔVODU	7
1. Jednoduchšie pravidlá, ktoré viac zohľadňujú požiadavky rozvoja: určenie preferenčného pôvodu a kumulácie pôvodu	7
1.1. Základné pravidlá určovania preferenčného pôvodu	7
1.1.1. Úplne získané produkty rybolovu	7
1.1.2. Dostatočne spracované produkty	8
1.2. Kumulácia pôvodu ako prvok regionálnej integrácie	9
1.2.1. Rozsah kumulácie a podmienok jej uplatňovania a rozšírenia	9
1.2.2. Regionálne dohovory o pôvode	10
1.2.3. Zjednodušenie a zmiernenie podmienok kumulácie	10
2. Účinné postupy: zodpovednosti hospodárskych prevádzkovateľov a verejných orgánov pri zavedení a kontrolovaní preferenčného pôvodu	11
2.1. Deklarácia pôvodu od dovozcu, ktorý žiada o preferenciu	11
2.2. Vyhlásenie vývozcu o pôvode	12
2.3. Kontrola pôvodu výrobkov a hospodárskych prevádzkovateľov colnými orgánmi – Administratívna spolupráca	12
3. Bezpečné prostredie: dodržiavanie pravidiel príslušnými orgánmi	13
3.1. Vytváranie podmienok zhody	13
3.1.1. Predchádzajúce hodnotenie kapacity prijímajúcej krajiny/skupiny krajín na správu režimu a súvisiacich pravidiel a postupov	13
3.1.2. Informácie, výcvik a technická pomoc pre preferenčné pravidlá pôvodu	13
3.2. Monitorovanie súladu v partnerstve	14
3.2.1. Monitorovanie súladu so záväzkami z režimov verejnými orgánmi	14
3.2.2. Zabezpečenie súladu s pravidlami hospodárskych prevádzkovateľov – Boj proti podvodom a vzájomná pomoc v boji proti podvodom	14
3.3. Používanie ochranných mechanizmov	14

ZHRNUTIE

- Z reakcií na konzultačný proces, ktorý vyvolala Komisiou vydaná Zelená kniha o budúcnosti pravidiel pôvodu v preferenčných obchodných režimoch vyplýva, že existujú osobitné očakávania vzhľadom na tieto režimy a pravidlá, ktoré sa týkajú ich cieľov ako aj ich formálnej prezentácie.
- Tieto očakávania – často protichodné – majú byť v súlade s medzinárodnými záväzkami a smermi, ktoré Komisia už predložila, najmä s poslednými oznámeniami o budúcnosti textílií a novej schéme systému všeobecných preferencií (SVP).
- V rámci Rozvojového programu z Dohy, ktorý zabezpečuje lepšiu integráciu rozvojových krajín do svetového hospodárstva, najmä prostredníctvom zlepšeného prístupu rozvojových krajín na trhy, najvyššou prioritou Spoločenstva zostávajú obchodné vzťahy a podnecujú na revíziu preferenčných pravidiel pôvodu Spoločenstva. Táto skutočnosť naznačuje potrebné zmeny podstaty pravidiel a podmienok, ktoré by mali byť spojené s úpravou postupov ich riadenia a kontroly, s cieľom zabezpečiť, aby mali z preferencií výhody skutočne tí, ktorí ich potrebujú.
- Na základe týchto skutočností by sa mali prijať opatrenia v troch oblastiach:

Revízia podmienok pre výrobok, ktorý sa má v danej krajine považovať za pôvodný

S cieľom zjednodušiť pravidlá a tam, kde je to vhodné, viac zohľadniť požiadavky rozvoja by Komisia podporila:

- zjednodušenie konceptov a metód používaných na účely určovania pôvodu, vrátane znenia príslušných ustanovení; takéto zjednodušenie by malo zlepšiť zrozumiteľnosť, pomôcť chápaniu pravidiel a podporiť ich uplatňovanie a vykonávanie; dopad takéhoto zjednodušenia by sa mal komplexne posúdiť na zabezpečenie toho, aby boli splnené globálne ciele, a ak nie, Komisia zvolí iný prístup;
- úpravu podmienok, ktorými sa riadia výrobné procesy, na udelenie štatútu pôvodného výrobku, pokiaľ sa to týka rozvojovej politiky a rozvojových krajín, s cieľom zabezpečiť jednoduchší prístup na trh Spoločenstva prostredníctvom zvýhodneného sadzobného zaobchádzania, ktoré zodpovedá skutočnej výrobnej a vývoznnej kapacite prijímajúcich krajín, najmä pre najmenej rozvinuté a najmenšie krajiny;
- ďalšie zmiernenie podmienok na uplatňovanie kumulácie pôvodu v rámci súvislých regionálnych zoskupení, ktoré podliehajú príslušným mechanizmom administratívnej spolupráce medzi partnermi.

Zmena v colných postupoch, ktorá je potrebná na riadne vykonávanie a kontrolu využívania preferencií hospodárskymi prevádzkovateľmi:

S cieľom lepšieho vyváženia zodpovedností medzi hospodárskymi prevádzkovateľmi a verejnými orgánmi a ochrany príslušných legitímnych záujmov Komisia podporuje systém založený na týchto prvkoch:

- vytvorenie štatútu pôvodu a vydávanie dôkazu o pôvode samotnými vývozcami, ktorí podliehajú predchádzajúcej registrácii orgánmi vyvážajúcej krajiny na základe vopred určených spoločných noriem;
- zlepšenie výmeny informácií medzi vývozcami a orgánmi vyvážajúcich krajín o využívaní preferenčného režimu a posilnení kontrol výrobcov, na ktorých sa môžeme spoliehať, týmito orgánmi;
- objasnenie základných práv a povinností dovozcov, ktorí požadujú preferenčné zaobchádzanie na základe vyhlásení o pôvode, ktoré vypracovali ich zahraniční dodávatelia;
- zahrnutie osobitných doložiek o zhode s požiadavkami pôvodu do obchodných transakcií medzi vývozcami a dovozcami, vrátane možnosti predkladať dôkazy o pôvode elektronickými prostriedkami;
- posilnenie výmeny informácií a administratívnej spolupráce medzi orgánmi vyvážajúcich a dovážajúcich krajín pri overovaní pôvodu na základe jasných povinností a postupov.

Vývoj nástrojov, ktoré zabezpečujú, že prijímajúca krajina plní svoje povinnosti:

Na zabezpečenie toho, aby verejné orgány plnili svoju povinnosť riadne uplatňovať režimy a pravidlá pôvodu a plne spolupracovali pri prevencii a boji proti zneužívaniu, navrhujú sa tieto opatrenia:

- technická pomoc prijímajúcim krajinám (predovšetkým najmenej rozvinutým krajinám a najmenším krajinám), ktoré potrebujú podporu, vzhľadom na správne uplatňovanie preferenčných režimov, za účelom maximalizácie ich výhod;
- cielené monitorovanie fungovania preferenčných režimov, založené na akčnom pláne;
- vhodné používanie preventívnych opatrení a ochranných mechanizmov v prípade nedostatočnej kontroly alebo zlyhania pri poskytovaní spolupráce.
- Revízia pravidiel pôvodu týmto spôsobom bude tvoriť dôležitý prvok novej schémy systému všeobecných preferencií.
- Tento nový prístup k pravidlám pôvodu a administratívnej spolupráci by mal byť tiež v krátkej dobe navrhnutý, ako prioritná záležitosť dohôd o hospodárskom partnerstve (DHP), ktoré sa dojednávajú so šiestimi regionálnymi skupinami krajín africko-karibsko-tichomorskej oblasti (AKT), vzhľadom na súčasné výhody Dohody z Cotonou. Potom by sa mohli postupne rozšíriť na existujúce dohody o voľnom obchode. Toto by podporilo dostatočnú úroveň harmonizácie pravidiel v rámci daného súboru preferenčných režimov s regionálnou súdržnosťou, vrátane zoskupenia do jednotného rámca (napríklad regionálny dohovor) pravidiel, ktoré sú pre daný región spoločné.
- Pri navrhovaní nových režimov obchodným partnerom sa bude Komisia snažiť o zabezpečenie toho, aby sa neprerokovávali záležitosti, ktoré už boli vyriešené v prebiehajúcich rokovaníach a tiež o konštruktívny a otvorený prístup k novým rokovaniam.

Úvod

Ciele tohto oznámenia

- Pravidlá pôvodu sú základným prvkom obchodnej politiky Spoločenstva, najmä keď sa majú udeliť colné preferencie výrobkom výlučne s pôvodom v daných krajinách alebo skupinách krajín. Musia byť preto konzistentné s celkovým cieľom týchto preferencií posilniť hospodársku integráciu medzi partnermi a najmä zjednodušiť úplné začlenenie rozvojových krajín do svetového hospodárstva a podporovať ich hospodársky a sociálny rozvoj.
- Takéto pravidlá by mali odrážať charakter a dôležitosť vzťahu, ktorý by mal existovať medzi výrobkami a dotknutou krajinou, najmä úroveň spracovania vonkajších výstupov v príslušnej krajine požadovanú na to, aby sa získané výrobky považovali za výrobky s pôvodom v tejto krajine. Colné postupy sa vytvárajú tak, aby sa dalo preukázať a skontrolovať, že tieto požiadavky boli skutočne splnené. Súčasná situácia, ktorá v mnohých prípadoch kombinuje komplexné pravidlá s nedostatkami pri ich vykonávaní nie je uspokojivá.
- Toto oznámenie je zamerané na poskytnutie všeobecnej orientácie v základných zásadách, ktorými sa chce Komisia riadiť pri zlepšovaní pravidiel pôvodu v rôznych dohodách o voľnom obchode a autonómnych preferenčných režimoch.
- Takéto zlepšenie bude pozostávať zo zjednodušenia a vhodného zmiernenia koncepcie pôvodu, sprísnenia dotknutých postupov a vytvorenia nástrojov potrebných na zabezpečenie súladu. Pre každý z týchto troch aspektov Komisia zamýšľa podporovať transparentnosť a upraviť pravidlá vzhľadom na ciele režimov.
- Potreba takýchto zmien bola zdôraznená, najmä v súvislosti s prípravou nového systému všeobecných preferencií (SVP) na obdobie rokov 2006-2015¹, začatím rokovaní o nových regionálnych dohodách o hospodárskom partnerstve (DHP) s krajinami africko-karibsko-tichomorskej oblasti (AKT) a úvahou o budúcnosti textilného sektoru².
- Podľa svojho oznámenia „Rozvojové krajiny, medzinárodný obchod a trvalo udržateľný rozvoj: úloha systému všeobecných preferencií Spoločenstva (SVP) v desaťročnom období od roku 2006 do roku 2015“, Komisia zamýšľa zamerať SVP „na krajiny, ktoré ho najviac potrebujú a musia podporiť regionálnu spoluprácu medzi rozvojovými krajinami rôznymi spôsobmi. SVP by mal pomôcť týmto krajinám dosiahnuť úroveň konkurencieschopnosti, ktorá by z nich spravila hospodársky sebestačných a rovnocenných partnerov v medzinárodnom obchode.“
- S cieľom podporiť tento cieľ, SVP preto poskytne prvú príležitosť na uplatnenie týchto všeobecných usmernení na zlepšenie pravidiel pôvodu, za predpokladu doladenia

---

¹ Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – KOM(2004) 461, 7.7.2004.

² Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o budúcnosti textilného a odevného sektoru v rozšírenej Európskej únii – KOM(2003) 649, 29.10.2003.

podrobností týkajúcich sa ich uplatňovania. Toto sa uskutoční prostredníctvom zmien a doplnení ustanovení stanovených vo vykonávacích predpisoch Colného kódexu Spoločenstva³.

Zelená kniha o budúcnosti pravidiel pôvodu v preferenčných obchodných režimoch

- V súvislosti s liberalizáciou medzinárodného obchodu prijala Komisia Zelenú knihu⁴, ktorá poskytuje:
  - celkové posúdenie súčasných problémov pôvodu v preferenčných režimoch;
  - zameranie na aspekty, ktoré vyžadujú ucelený prístup na to, aby sa dostali pod kontrolu;
  - prehľad dostupných možností, najmä pokiaľ ide o systémy osvedčovania, deklarovania a kontroly štatútu pôvodu výrobkov a spôsobov prehodnotenia súčasných systémov administratívnej spolupráce.

Výsledky konzultačného procesu

- Konzultačný proces o Zelenej knihe prebiehal od januára 2004 do 15. marca 2004 za účasti zástupcov medzinárodného obchodu a príslušných orgánov členských štátov, prístupujúcich a kandidátskych krajín a krajín, ktoré sa zúčastňujú na rôznych preferenčných režimoch s Európskou úniou.
- Komisia vypracovala v septembri 2004 súhrnnú správu o výsledkoch konzultačného procesu, ktorej hlavným cieľom bolo poskytnúť jasný prehľad a súhrn stanovísk a komentárov prispievateľov.
- S vedomím potreby zosúladenia rôznych dotknutých záujmov predstavovali získané príspevky pre Komisiu hodnotný zdroj materiálov pri príprave tohto oznámenia.

---

³ Nariadenie Komisie (EHS) č. 2454/93 z 2. júla 1993 (Ú. v. ES L 253, 11.10.1993), naposledy zmenené a doplnené Aktom o pristúpení (Ú. v. EÚ L 236, 23.9.2003).

⁴ Zelená kniha o budúcnosti pravidiel pôvodu v preferenčných obchodných režimoch – KOM(2003) 787 z 18.12.2003.

ZÁKLADNÉ ZÁSADY NOVÉHO PRÍSTUPU K PREFERENČNÉMU PÔVODU

Ako je zdôraznené v Zelenej knihe, akékoľvek zlepšenie preferenčných pravidiel pôvodu znamená kombináciu vhodných ustanovení, dosiahnutie cieľov režimov a potrieb prispievateľov, efektívne postupy, optimálny spôsob rozdelenia zodpovedností pri riadení a kontrole pôvodu a striktné dodržiavanie právnych záväzkov a podmienok prostredníctvom donucovacích nástrojov⁵. Celkový prístup k revízii možno zhrnúť takto: „vhodné pravidlá, účinné postupy, bezpečné prostredie“.

1. JEDNODUCHŠIE PRAVIDLÁ, KTORÉ VIAC ZOHLADŇUJÚ POŽIADAVKY ROZVOJA: URČENIE PREFERENČNÉHO PÔVODU A KUMULÁCIE PÔVODU

- Podľa hlavných cieľov daných režimov (recipročne zlepšený prístup na trh, rozvoj chudobných krajín, bezpečnosť, regionálna spolupráca a integrácia) budú rozdiely v definícii preferenčného zaobchádzania a tiež v podmienkach pre výrobok s takouto preferenciou také, ako keby boli v súlade s definitívnymi náhradami takýchto režimov s mnohostranným prístupom.
- Komisia podporuje formálne zlepšenie zásad a metód používaných na účely určovania pôvodu, vrátane prepracovania znenia príslušných právnych ustanovení, ako aj zmiernenie podstaty, najmä ak sa to týka rozvojových krajín. Zjednodušenie by malo zlepšiť zrozumiteľnosť, pomôcť porozumeniu pravidiel a podporiť ich uplatňovanie a vykonávanie a zvýšiť dopad rozvoja v rámci a medzi regionálnymi obchodnými zoskupeniami. Zmiernenie by malo umožniť lepší prístup na trh.
- V závislosti od kontextu a cieľov preferenčného režimu sa takáto úprava pravidiel pôvodu dá dosiahnuť pomocou:
  - revízie základných pravidiel vzťahujúcich sa na výrobky, aby boli považované za pôvodné, pretože sú „úplne získané“ v krajine alebo „dostatočne spracované“ z externých vstupov, a
  - revízie podmienok kumulácie pôvodu medzi krajinami, ktoré patria do hospodársky prepojených regionálnych jednotiek.

1.1. Základné pravidlá určovania preferenčného pôvodu

1.1.1. Úplne získané produkty rybolovu

- Pokiaľ sa to týka „úplne získaných produktov“, hlavným aspektom, ktorý potrebuje zlepšenie, je určenie pôvodu produktov rybolovu prostredníctvom „štátnej príslušnosti“ pravidla; niektoré súčasné kritériá by sa mali prehodnotiť vzhľadom na nový vývoj v odvetví rybolovu. Komisia sa domnieva, že pôvod rýb by mal byť založený na vlajke,

---

⁵ KOM(2004) 461 o SVP, pozri bod 6.6: „Základnou podmienkou na prístup k preferenciám sú pravidlá pôvodu, ktoré boli ustanovené v období, keď medzinárodné hospodárske prostredie a podmienky na výrobu boli odlišné. Na základe nedávneho posudzovania tejto otázky (pozri Zelenú knihu uvedenú v bode 6.3) bola všeobecne schválená potreba: formálnej zmeny (zjednodušenie), vecnej úpravy (zmena a doplnenie kritérií pôvodu alebo pravidiel kumulácie) a zmeny postupov (formalít a kontrol).“

registrácii a už zjednodušených primeraných podmienkach týkajúcich sa vlastníctva, podmienky týkajúce sa posádky by sa mali odstrániť.

- Okrem toho, v súvislosti so systémom kumulácie pôvodu, tieto podmienky môžu byť splnené v akejkolvek krajine, ktorá patrí k tomuto systému.

1.1.2. Dostatočne spracované produkty

- Základné pravidlá pôvodu v príslušných preferenčných režimoch by mali odrážať výrobnú kapacitu krajín, ako aj spracovateľské operácie s reálnou pridanou hodnotou v krajine.
- Na tento účel Komisia uprednostňuje používanie metódy hodnotenia dostatočného spracovania, v počiatočnom bode založenej na „overení pridanej hodnoty“. Podľa tejto metódy by sa výrobok, ktorý vznikol opracovaním alebo spracovaním dovezených materiálov bez pôvodu, považoval za pôvodný, ak by pridaná hodnota v krajine (alebo v prípade kumulácie v regióne) predstavovala najmenej určitú prahovú hodnotu (minimálny „rozsah miestnej alebo regionálnej hodnoty“) vyjadrenú percentom čistých výrobných nákladov na konečný produkt.
- Dôležitosť požadovaného vstupu, vyjadrená percentom požadovanej pridanej hodnoty, musí byť stanovená na základe riadnej hospodárskej analýzy a podľa cieľov režimu a ak sa to s týmito cieľmi neprekrýva, podľa požadovaného stupňa liberalizácie obchodu.
- Pravdepodobný dopad prístupu založeného na pridanej hodnote na zásady, ktorými sa riadi zjednodušenie a zohľadnenie požiadaviek rozvoja, by sa mal dôkladne prehodnotiť. Toto by sa mohlo dosiahnuť prostredníctvom simulácií hodnotenia a výpočtu percentuálnych podielov, vykonávaných na reprezentatívnych vzorkách, založených na skutočných situáciách rozvojových krajín, najmä tých najchudobnejších, čo by umožnilo porovnanie so súčasnou situáciou. Je dôležité, aby sa týmto novým prístupom neznižovali súčasné úrovne prístupu rozvojových krajín na trh ES.
- Percento požadovanej pridanej hodnoty by sa malo stanoviť najmä tak, aby neprekračovalo výrobné kapacity rozvojových krajín a súčasne neodradilo od dovážania výrobkov pochádzajúcich z nespôsobilých krajín a nepredstavovalo iba zdanlivé alebo minimálne spracovanie. Okrem toho by to nemalo predstavovať prekážku v zlepšení výkonnosti a konkurencieschopnosti prostredníctvom zníženia výrobných nákladov.
- Na tento účel by sa mohli v rozličných odvetviach stanoviť rozličné percentuálne podiely a podľa SVP by sa mohli stanoviť osobitné prahové hodnoty pre najmenej rozvinuté krajiny, ktoré majú výhody z Everything But Arms (všetko okrem zbraní).
- Okrem toho, v mnohých odvetviach, vrátane poľnohospodárstva, rybolovu a textilných výrobkov, predstavuje posun k novej metóde určovania pôvodu hlavnú zmenu, ktorej dopad je potrebné riadne vyhodnotiť v predstihu. V prípade, že toto hodnotenie by ukázalo, že prístup založený na pridanej hodnote by nepriniesol očakávané výsledky pokiaľ ide o rozvoj a zjednodušenie v určitých odvetviach, Komisia zvolí na lepšie dosiahnutie týchto cieľov iný prístup. Okrem toho, kritérium pridanej hodnoty môže, ak je to vhodné s cieľom zabrániť prípadnému neuplatňovaniu alebo obchádzaniu preferencií, byť doplnené o ďalšie podmienky alebo kritériá podporujúce súčasný rozvoj.

- Kombinovaním jasnosti, spracovateľnosti a flexibility pri určovaní percenta by táto metóda umožnila vyhodnotenie úrovne spracovania rôznych výrobkov pomocou rovnakej jednotky merania a zabránilo by sa tak nespravodlivému zaobchádzaniu; taktiež by sa stal zbytočným „negatívny zoznam“ nedostatočných operácií a používanie povolených odchýlok hodnoty.

1.2. Kumulácia pôvodu ako prvok regionálnej integrácie

1.2.1. Rozsah kumulácie a podmienok jej uplatňovania a rozšírenia

- Kumulácia by mala nadobudnúť účinnosť iba v rámci súdržných regionálnych zoskupení alebo zón, kde:
  - preferenčný obchod a kumulácia sú súčasťou celkového procesu skutočnej hospodárskej integrácie;
  - kumulácia je založená na dohodách o voľnom obchode alebo vyplýva zo samostatných režimov;
  - preferenčné zaobchádzanie je udelené výrobkom v súlade s uplatňovaním rovnakých pravidiel pôvodu;
  - v zúčastnených krajinách a medzi nimi bol vytvorený právny administratívny rámec na správu a kontrolu pôvodu výrobkov, ktoré majú výhodu z kumulácie, prostredníctvom vhodnej administratívnej spolupráce.

Na akékoľvek rozšírenie kumulácie alebo na kumuláciu medzi rôznymi regiónmi by sa mali uplatňovať rovnaké podmienky.

- Vzhľadom na recipročné zlepšenie prístupu na trh by sa mala pomocou kumulácie pôvodu zamerať pozornosť na regionálny prístup (vrátane prístupu týkajúceho sa blokov), bez toho, aby boli vyňaté nevyhnutné úpravy základných pravidiel pôvodu, ktoré sú v zmysle vonkajších zdrojov a prístupu na príslušné trhy spoločným záujmom zúčastnených strán.
- Vzhľadom na rozvoj by kumulácia v rámci súdržných regionálnych zoskupení poskytovala dodatočné príležitosti pre rozvojové krajiny za účelom maximalizácie preferenčných výhod, ktoré by sa mali kombinovať s tými, ktoré sú výsledkom vyrovnanej úpravy základných pravidiel.
- V súčasnosti existujú podľa SVP tri regionálne skupiny zodpovedajúce ASEAN, SAARC a nedávno vzniknutému zlúčeniu Andského spoločenstva a Spoločného trhu Strednej Ameriky v rámci jednej skupiny. Komisia je pripravená preskúmať akúkoľvek požiadavku na vytvorenie nových, zlúčených alebo rozšírených skupín, pokiaľ existujú hospodárske komplementarity a do úvahy sa berú rozdiely v preferenčných režimoch uplatniteľných na rôzne krajiny a súvisiace riziko obchádzania colného systému a potrebné štruktúry a postupy administratívnej spolupráce na riadenie a kontrolu pôvodu sú zavedené.

1.2.2. Regionálne dohovory o pôvode

- Pravidlá pôvodu spoločné pre danú skupinu obchodných partnerov združených v kumulačnej zóne by mali byť stanovené v jedinom medzinárodnom nástroji, na ktorý by odkazovali rôzne preferenčné režimy.
- V paneurostredomorskej zóne by mal takýto jediný medzinárodný nástroj formu regionálneho dohovoru o pôvode medzi obchodnými partnermi. Zjednodušilo by to nielen riadenie pôvodu, ale prispelo by to aj k zvýšeniu integrácie medzi zmluvnými stranami rôznych dohôd o voľnom obchode prostredníctvom jediného súboru pravidiel pôvodu umožňujúcich kumuláciu.
- Rovnaký prístup by sa mal uprednostniť, s cieľom podporiť možnú kumuláciu medzi inými krajinami alebo regiónmi podľa rôznych dohôd o voľnom obchode.

1.2.3. Zjednodušenie a zmiernenie podmienok kumulácie

- Z dôvodu jasnosti a vykonávania kumulácie by nemalo dochádzať k vzájomnému zrovnávaniu rôznych foriem kumulácie (dvojstranná, diagonálna, úplná), ktoré zahŕňajú rovnaké krajiny v odlišných preferenčných súvislostiach.
- Pokiaľ sa dá zabezpečiť sledovateľnosť stavu materiálov, do úvahy by sa mohlo brať progresívne rozšírenie úplnej kumulácie na rôzne preferenčné rámce. Pokiaľ je to možné a s prihliadnutím na rôzne úrovne preferencií, ktoré sa uplatňujú na príslušných členov skupiny, úplná kumulácia by mala znamenať stanovenie spoločného pôvodu pre skupinu. Takéto požiadavky však neplatia pre úplnú kumuláciu v súvislosti so SVP.
- Vzhľadom na regionálnu kumuláciu SVP sa navrhuje nahradiť túto dvojitú podmienku prideľovania pôvodu členským štátom skupiny (požaduje sa viac ako nedostatočná operácia a najvyššia pridaná hodnota) jedinou podmienkou, ktorá je založená na rovnakej metóde (overenie pridanej hodnoty), namiesto metódy používanej na určenie, či spracovanie nepôvodných materiálov je alebo nie je dostatočné. Výrobok sa bude považovať za pôvodný v tej krajine skupiny, v ktorej došlo ku konečnému spracovaniu materiálov s pôvodom v ostatných krajinách rovnakej skupiny, ak je tam pridaná hodnota vyššia ako je štandardné percento.
- S cieľom podporiť kumuláciu a regionálnu integráciu by mal byť percentuálny podiel vo všeobecnosti stanovený na oveľa nižšej úrovni, ako je úroveň požadovaná pre rovnaký výrobok, ak vznikol spracovaním materiálov bez pôvodu. S cieľom zohľadnenia osobitných situácií v niektorých odvetviach sa však z vyššie uvedených dôvodov môže prahová hodnota kumulácie, ak je to vhodné, určiť a/alebo doplniť o ďalšie podmienky alebo kritériá, s cieľom zabrániť možnému neuplatňovaniu alebo obchádzaniu preferencií.

2. ÚČINNÉ POSTUPY: ZODPOVEDNOSTI HOSPODÁRSKÝCH PREVÁDZKOVATEĽOV A VEREJNÝCH ORGÁNOV PRI ZAVEDENÍ A KONTROLOVANÍ PREFERENČNÉHO PÔVODU

- Nech sú špecifické ciele akékoľvek, preferenčné režimy by sa nemohli správne upraviť iba revíziou právnych podmienok, ktoré majú byť splnené na využitie preferenčného zaobchádzania. Takúto revíziu sprevádza vytvorenie vhodných postupov, kontrol a metód administratívnej spolupráce medzi príslušnými orgánmi strán režimu, ktoré zabezpečia dodržanie podmienok, zabránia zneužitiu a ochránia predmetné legitímne hospodárske a finančné záujmy.
- Toto by sa mohlo dosiahnuť rozdelením zodpovedností medzi hospodárskych prevádzkovateľov zodpovedných za určenie a deklarácie pôvodu výrobkov a colné orgány, ktoré vykonávajú potrebné audity a kontroly spoliehajúc sa pri tom na vhodnú administratívnu kapacitu a vzájomnú pomoc. V takomto novom kontexte by sa „dôkazy pôvodu“ nahradili „deklaráciami“ a „vyhláseniami“ o pôvode, ktoré by boli prijaté alebo odmietnuté.

2.1. Deklarácia pôvodu od dovozcu, ktorý žiada o preferenciu

- Dovozca nesie zodpovednosť pokiaľ ide o podrobnosti jeho colnej deklarácie a možného colného dlhu, vzniknutého na základe nesprávnej deklarácie, bez toho, aby bola dotknutá nenávratnosť colných poplatkov oprávnená „aktívnymi chybami“ colných orgánov. Podobne ako ostatné prvky, ktoré sa berú do úvahy pri deklarovaní tovaru na precleň, nesprávne vyhlásenie o štatúte pôvodu výrobkov, pre ktoré sú požadované preferencie, by bolo súčasťou obchodného rizika, ktoré nesie dovozca.
- Mali by sa objasniť základné práva a povinnosti dovozcov, ktorí žiadajú o preferenčné zaobchádzanie na základe vyhlásení vystavených ich zahraničnými dodávateľmi. Ide o vymedzenie:
  - podmienok, za ktorých colné orgány dovážajúcej krajiny môžu spochybníť deklarovaný pôvod a žiadať ďalšie dôkazy;
  - dôkazného bremena v prípade, že colné orgány odmietnu deklarovaný pôvod;
  - povinnosti týchto orgánov, v takomto prípade a na žiadosť dovozcu, žiadať o následné overenie orgánmi vyvážajúcej krajiny;
  - situácií, keď sú colné orgány oprávnené odmietnuť preferenčné zaobchádzanie bez toho, aby boli dotknuté odvolacie postupy, ktoré sú dostupné dovozcom.
- Tieto procedurálne prvky, ktoré sú platné v čase, keď sa žiada o preferenciu, by sa mali upraviť pre prípad následných kontrol colnej deklarácie, podľa ktorej sa už preferencie udelili.
- S cieľom pomôcť dovozcom pri zaisťovaní jeho deklarácie pôvodu by sa mali osobitné doložky o zhode s požiadavkami pôvodu zaviesť v obchodných transakciách medzi vývozcami a dovozcami, vrátane vymedzenia zodpovedností v prípade zlyhania, a možnosti prenosu vyhlásení o pôvode prostredníctvom elektronických prostriedkov.

2.2. Vyhlásenie vývozcu o pôvode

- Orgány vyvážajúcej krajiny by mali najskôr založiť registráciu za účelom identifikácie tých vývozcov, ktorí sú oprávnení podnikat' podľa daného preferenčného režimu. Registrácia vývozcov si vyžaduje prístup k príslušným finančným záznamom a účtom. Bez oslabenia kontrol by sa malo predchádzať taktiež diskriminácii malých prevádzkovateľov.
- Ďalej by sa mal stanoviť štatút pôvodu a vyhlásenie o pôvode by mali vystaviť samotní registrovaní vývozcovia.
- Vývozca by mal byť v takej pozícii, aby dokázal dovozcom, že je registrovaný v krajine vývozu.
- Vyhlásenia by mali objasniť, prečo sa vyvážané výrobky môžu považovať za výrobky pochádzajúce z prijímajúcej krajiny, pri používaní štandardných formulárov alebo – v prípade elektronických formulárov – e-dokumentov alebo štandardizovaných správ. Kompletizácia týchto formulárov by mala byť ľahšia vďaka zjednodušeniu pravidiel.
- Mal by sa zvýšiť tok informácií o preferenčných vývozoč medzi vývozcami a orgánmi vyvážajúcich krajín, aby sa podporilo riadne monitorovanie činnosti vývozcu a vytvorila sa cesta pre následné kontroly.
- Colné orgány vyvážajúcej krajiny by boli povinné viesť a aktualizovať zoznam svojich registrovaných vývozcov a postihovať, dočasným alebo definitívnym vylúčením zo zoznamu, tých vývozcov, ktorí nedodržia tieto pravidlá. Tento zoznam by sa mal sprístupniť colným orgánom krajiny dovozu pri použití bezpečných elektronických prostriedkov, aby sa ochránila dôvernosc a zabránilo sa zneužitiu.

2.3. Kontrola pôvodu výrobkov a hospodárskych prevádzkovateľov colnými orgánmi – Administratívna spolupráca

- Mala by sa tiež zlepšiť kontrola preferenčných dovozov orgánmi dovážajúcej krajiny a mala by sa vykonávať prostredníctvom analýzy rizík, aby nebránila legitímnym obchodným tokom.
- Orgány vyvážajúcej krajiny by mali na základe štatútu registrovaného vývozcu a vhodného oznamovania informácií o preferenčných vývozoč posilniť kontroly vývozcov a vykonávať ich prostredníctvom analýzy rizík.
- Výmena informácií a administratívna spolupráca medzi orgánmi vyvážajúcich a dovážajúcich krajín, ktoré sú zodpovedné za kontrolu preferenčného pôvodu, by mala byť založená na jasných povinnostiach a postupoch a posilnená z právneho a prevádzkového hľadiska.

3. BEZPEČNÉ PROSTREDIE: DODRŽIAVANIE PRAVIDIEL PRÍSLUŠNÝMI ORGÁNMI

- Odplatom za správne uplatňovanie pravidiel a povinností by mala byť pre hospodárskych prevádzkovateľov výhoda bezpečného prostredia pri výkone svojich obchodných operácií podľa preferenčných režimov.
- Na zabezpečenie toho, aby verejné orgány plnili svoju povinnosť riadne uplatňovať režimy a pravidlá pôvodu a plne spolupracovali pri prevencii a boji proti zneužívaniu, navrhujú sa tieto opatrenia:

3.1. Vytváranie podmienok zhody

3.1.1. Predchádzajúce hodnotenie kapacity prijímajúcej krajiny/skupiny krajín na správu režimu a súvisiacich pravidiel a postupov

- Takéto predchádzajúce hodnotenie se týka krajín, s ktorými sa musí uzavrieť nový režim alebo rozšírenie alebo revízia existujúceho režimu. Uspokojivé výsledky predstavujú podmienku na vytvorenie režimu s dotknutou krajinou. S ohľadom na nové preferenčné dohody je hodnotenie neoddeliteľnou súčasťou procesu rokovania.
- Hodnotenie ukazuje, že dotknutá krajina má organizáciu, právny rámec a prevádzkovú kapacitu na správu a kontrolu fungovania dohody a na riadne poskytovanie pomoci a administratívnej spolupráce.
- V prípade režimov týkajúcich sa „blokov“, by sa hodnotenie malo zamerať na každý dotknutý región, ktorý by musel podávať správu o kapacite skupiny a o každom z jej členov, aby sa plnili ich povinnosti vyplývajúce z režimu.

3.1.2. Informácie, výcvik a technická pomoc pre preferenčné pravidlá pôvodu

- Aktualizované informácie a odborné vzdelávanie v oblasti preferenčných pravidiel pôvodu, podmienky ich plnenia, ponúknuté príležitosti a povinnosti, ktoré sa majú plniť, patria do zodpovednosti samotných krajín. Podpora prijímajúcim krajinám sa však môže poskytovať z úrovne regiónov (ak krajina patrí k regionálnej skupine), z medzinárodnej úrovne (WTO a WCO) a z úrovne Spoločenstva.
- Komisia už uverejnila na stránkach Europe Web, ktoré sú venované pravidlám pôvodu, kde sú dostupné základné informácie, príručky (o SVP a paneurópskych pravidlách pôvodu) a väzby na právne texty. Na druhej strane, databáza „konzultačné centrum pre rozšírený dovoz“ poskytuje podľa názvov výrobkov potrebné pravidlá pôvodu, ktoré musia byť splnené v súvislosti s množstvom preferenčných režimov.
- Pokiaľ ide o technickú pomoc zo strany Spoločenstva, mala by sa sústrediť hlavne na krajiny, ktoré potrebujú väčšiu pomoc v oblasti pôvodu (najmenej rozvinuté krajiny a najmenšie krajiny a krajiny vo fáze politickej premeny alebo obnovy).
- Na tento cieľ sa môže poskytnúť technická pomoc prostredníctvom obchodu a colných prvkov existujúcich programov ako sú MEDA, TACIS alebo CARDS, z nového nástroja pre európsku politiku susedstva alebo pomocou nástrojov, ktoré sa majú vytvárať v kontexte nových regionálnych dohôd o hospodárskom partnerstve s AKT. Mala by sa

však zabezpečiť lepšia koordinácia bilaterálnej pomoci poskytovanej niektorými členskými štátmi.

3.2. Monitorovanie súladu v partnerstve

3.2.1. Monitorovanie súladu so záväzkami z režimov verejnými orgánmi

- Obojstranným záujmom je riadne fungovanie režimov na zabezpečenie čestného obchodovania medzi Spoločenstvom a jeho obchodnými partnermi. Riadne monitorovanie tohto fungovania sa preto musí zabezpečiť v partnerstve.
- Aby sa udržal prehľad o tom, ako fungujú režimy, v predmetnom režime by sa mal stanoviť systém periodického podávania správ od prijímajúcich krajín o ich riadení a kontrole preferenčného pôvodu. Členské štáty by mali vykonávať podobné podávanie správ ich predkladaním Komisii, aby mohla mať prehľad o situácii a aby mohla podávať správy svojim partnerom.
- Prostredníctvom koordinácie s členskými štátmi by sa mal vypracovať akčný plán Komisie na monitorovanie preferenčných režimov. Ten by mal byť založený na zhromažďovaní informácií o používaní preferenčných režimov a fungovaní postupov. Tieto informácie by sa mali posielat' do centrálného miesta, kde by sa mali analyzovať a spracovať za účelom identifikácie – možno prostredníctvom ročného programu – tých výrobkov a/alebo krajín, u ktorých sa podrobnejšie monitorovanie zdá byť nevyhnutné. Toto monitorovanie by sa vykonalo pomocou kontaktov s dotknutou krajinou, dotazníkov, a, ak to bude nutné, monitorovacích návštev v krajine.
- Najprv by sa mali identifikovať právne základy, technické postupy a financovanie výdavkov spojených s týmto monitorovaním.

3.2.2. Zabezpečenie súladu s pravidlami hospodárskych prevádzkovateľov – Boj proti podvodom a vzájomná pomoc v boji proti podvodom

- Činnosť zameraná na boj proti podvodom je predovšetkým zodpovednosťou príslušných orgánov vyvážajúcich a dovážajúcich krajín.
- Jednotné akcie sú však nutné v oblasti, ako je preferenčné zaobchádzanie a pôvod, kde tieto orgány hrajú doplňujúce úlohy. Na tento cieľ sa úplne využíva vzájomná pomoc v oblasti boja proti podvodom a očakáva sa, že tretie krajiny, ktoré využívajú výhodu z preferencií, budú aktívne prispievať k vyšetrovaniam vykonávaným Spoločenstvom.

3.3. Používanie ochranných mechanizmov

- V prípade nedostatočnej kontroly alebo zlyhania spolupráce sa použijú vhodné preventívne opatrenia a ochranné mechanizmy, vrátane pomoci pri vyšetrovaní podvodu.
- Tieto opatrenia zahŕňajú oznámenia dovozcom a pozastavenie preferencií tam, kde sa predvída možné uloženie finančnej zodpovednosti krajine, ktorá neplní povinnosti.
- Z preferenčných režimov vyplývajú povinnosti, ktoré sa týkajú vykonávania a kontroly plnenia podmienok udeľovania preferenčného zaobchádzania, úradným orgánom. Akékoľvek neplnenie povinností zo strany týchto orgánov podobne zahŕňa ich finančnú zodpovednosť vždy, keď má neplnenie povinností jednou zo strán dopad na finančné

záujmy druhej strany (strata príjmu z colných poplatkov nemôže byť vymáhaná od dovozcu) a medzi chybou (alebo zlyhaním) a vyplývajúcou finančnou škodou je vytvorený kauzálny vzťah. Pred zavedením akejkoľvek doložky o vonkajšej finančnej zodpovednosti by samozrejme Komisia a členské štáty mali dosiahnuť dohodu týkajúcu sa vnútornej finančnej zodpovednosti členských štátov za ich aktívne chyby.